

ANÀLISI

Maria José Meseguer és Doctora en Dret, està especialitzada en Dret Ambiental, és Funcionària del Cos Tècnic Superior de la Generalitat de Catalunya i, actualment, treballa al Departament de Medi Ambient i Habitatge. Meseguer és professora col·laboradora de la Fundació Privada Clerch i Nicolau i el proper mes de juny impartirà el curs *Empresa i normativa mediambiental* a Figueres.

El sector turístic comarcal davant el repte de la gestió integral de la zona costanera (I)

L'Alt Empordà necessita conservar les característiques ambientals pròpies del territori que conformen la marca Costa Brava com a sinònim de qualitat de vida de les persones i, en conseqüència, com a atractiu específic que garanteix la continuïtat de les activitats turístiques de forma sostenible amb la capacitat de càrrega d'aquest sistema ambiental, en especial, davant les repercussions que puguin tenir noves infraestructures com el Tren d'Alta Velocitat TAV (es preveu que arribarà a Figueres a l'any 2009).

L'èxit de la implantació de la gestió integral de les zones costaneres (GIZC) és una qüestió clau per aconseguir un model turístic sostenible, per la qual cosa les empreses del sector turístic de l'Alt Empordà haurien de ser les primeres interessades en participar en el procés de disseny i implantació de la GIZC i en assumir la seva corresponsabilitat mitjançant l'harmonització de les activitats turístiques amb el medi ambient. Amb la incorporació permanent de la lògica de la sostenibilitat a les activitats turístiques, aquestes empreses estaran preparades per aprofitar qualsevol oportunitat futura per potenciar la marca de qualitat Costa Brava.

Les magnituds assolides per les activitats turístiques de l'Alt Empordà han suposat un impacte en general positiu per l'economia i les infraestructures, però amb costos mediambientals. Aquests costos ambientals han estat més alts del necessari per obtenir els esmentats beneficis econòmics, ja que la descoordinació i una visió sectorial, local, a curt termini i reactiva de les administracions competents no han fet possible la planificació ni la gestió adequada d'aquesta situació, fins al punt d'arribar a extrems crítics per a la continuïtat de les activitats turístiques i la qualitat de vida dels mateixos residents.

L'informe de juliol de 2005 sobre la situació del litoral espanyol elaborat per Greenpeace assenyalava com a espais costaners de l'Alt Empordà que veuen amenaçats la capacitat de càrrega dels seus sistemes ambientals i l'atractiu de les poblacions per una saturació del litoral, el Port de la Selva, amb plans urbanístics desmesurats; Llançà, amb un projecte de construcció de 30 habitatges i un hotel a cap Ras—aquest projecte ha estat aturat al desembre del 2005 amb l'aprovació del PDU SC II—; Roses, amb plans urbanístics desmesurats; i Sant Pere Pescador, amb la construcció d'una marina residencial amb cabuda per a 350 embarcacions i 500 habitatges.

Així mateix, la Unió Europea ha donat la veu d'alarma sobre la tendència a la construcció costanera insostenible de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol. Recordem que, el 13 de desembre de 2005, el Parlament Europeu va aprovar un informe elaborat per la Comissió, en el qual es demana la moratòria en la concessió de permisos urbanístics en el sòl no urbanitzable de la Comunitat Valenciana.

Ès evident, per tant, que cal un

canvi de model turístic en sintonia amb el desenvolupament sostenible, de manera que afavoreixi la qualitat de vida de l'ésser humà en la seva dimensió intra i intergeneracional.

Tal com ja ha estat àmpliament reconegut per diversos govens i per part de cambres de comerç i d'asso-

ciacions empresarials, una qüestió clau per aconseguir un model turístic sostenible que mantingui en continuïtat l'equilibri dinàmic i interrelació sistèmica del medi ambient, l'economia, la societat i la cultura és l'èxit de la implantació eficaç de la gestió integral de zones costaneres. L'objectiu de la GIZC resideix a coordinar de forma coherent totes les diverses polítiques que exerceixen influència sobre les regions costaneres, d'acord

amb una visió holística, sistèmica, multisectorial, global, a llarg termini i proactiva, mitjançant la planificació i gestió sostenible dels recursos i de l'espai del litoral en un procés dinàmic i participatiu que evoluciona al llarg del temps.

Tenint en compte que les activitats turístiques es basen en bona part en l'aprofitament i la utilització del medi ambient, que el manteniment del bon estat del medi ambient és essencial per a la continuïtat de les activitats turístiques i que l'esforç de les empreses del sector turístic en convertir-se en catalitzadores de l'èxit de la implantació eficaç de la gestió integral de zones costaneres és petit en comparació amb els beneficis que aporta el desenvolupament sostenible, les empreses d'aquest sector, ubicades a l'Alt Empordà, haurien de ser les primeres interessades en harmonitzar les activitats turístiques amb el medi ambient, conservant les característiques pròpies del territori que conformen la marca de qualitat Costa Brava.

En el marc de la Recomanació 2002/423/CE, de 30 de maig, del Parlament Europeu i del Consell sobre l'aplicació de la gestió integrada de les zones costaneres que insta els estats membres a desenvolupar les seves pròpies estratègies abans del 2006 i de la Directiva 2001/42/CE, de 27 de juny, d'avaluació dels efectes de determinats plans i programes sobre el medi ambient pendent de transposició, i a través dels projectes europeus Interreg III B ENPLAN (2002-2004) i Interreg IIIC DEDUCE (2005-2007), la Generalitat de Catalunya ha participat en l'elaboració de

la guia per a l'avaluació ambiental de plans i programes i està en curs la validació d'eines metodològiques imprescindibles que fomentin les estratègies de gestió integrada de zones costaneres.

Per altra banda, la Generalitat de Catalunya també està començant a

... ha de reconèixer la incertesa dels problemes que puguem plantejar-se en el futur i, per tant, les empreses han de ser conscients que es tracta d'un procés dinàmic i evolutiu que afavoreix l'adopció de mesures flexibles i adaptables sobre la base del principi de precaució ...

introduir alguns criteris de sostenibilitat en diferents instruments de planejament territorial i sectorial. Entre aquests instruments, cal destacar actuacions recents com l'aprovació, el 25 de maig de 2005, del Pla director urbanístic del sistema costaner (PDU SC) (sobre els sòls no urbanitzables) i, el 16 de desembre de 2005, el PDU SC II (sobre els sòls no urbanitzables no delimitats); en curs d'aprovació, el Pla territorial de les comar-

ques gironines, l'Avantprojecte del Pla director territorial de l'Alt Empordà i el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc Natural del Cap de Creus; i properament s'iniciaran els tràmits per aprovar el Pla de turisme de Catalunya i els Catàlegs, les Directrius i les Cartes del Paisatge.

Cal tenir en compte que aquest procés cap a la materialització de l'estratègia de gestió integral de les zones costaneres no ha fet més que començar (de fet, el govern estatal també està treballant en la redacció de l'estratègia estatal de GIZC i l'última proposta de Protocol del Pla d'acció de la Mediterrània (MAP) és sobre la (GIZC) i, a partir d'aquí, les mesures concretes s'inclouran a tota la normativa sectorial que exerceix influència sobre les regions costaneres. Aquesta és, doncs, una gran oportunitat per a donar un impuls definitiu a un nou model de turisme sostenible de l'Alt Empordà.

En aquest marc ampli i global i seguint la filosofia de "pensar globalment i actuar localment", tot considerant el context jurídic aplicable, la implicació entusiasta de les empreses del sector turístic de l'Alt Empordà, mitjançant la seva participació oberta, equitativa i representativa en el disseny i implantació de l'estratègia GIZC, és molt important per diferents motius.

En primer lloc, aquestes empreses poden aportar coneixements fiables i de qualitat adquirits per experiència sobre els autèntics problemes de la zona i sobre solucions adaptades a les condicions específiques de la zona.

En segon lloc, a través del debat raonat de diferents percepcions i preocupacions sobre una mateixa qüestió, els participants obtenen una visió holística, la qual els pot ajudar a sensibilitzar-se de la necessitat de cooperació sinèrgica per aconseguir un consens sobre solucions concretes sostenibles a llarg termini i beneficioses per a tots els afectats, en comptes de competir per donar prioritat a interessos particulars a curt termini.

En tercer lloc, el fet que les administracions competents tinguin en consideració les conclusions d'aquests debats, reforça la legitimitat popular de les decisions adoptades per l'òrgan competent i, a la vegada, afavoreix que aquestes empreses sentin com a pròpia les decisions adoptades.

En quart lloc, es propicia l'assumpció d'una responsabilitat compartida que convertiria les empreses del sector turístic de l'Alt Empordà en catalitzadores compromeses de l'èxit de la implantació eficaç de l'estratègia GIZC. Finalment, la GIZC ha de reconèixer explícitament la incertesa dels problemes que puguin plantejar-se en el futur i, per tant, les empreses han de ser conscients que es tracta d'un procés dinàmic i evolutiu que afavoreix l'adopció de mesures flexibles i adaptables sobre la base del principi de precaució.

Ma. JOSÉ MESEGUER PENALVA
Doctora en Dret